

การวิเคราะห์หนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทย

ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

ANALYSIS OF THAI LANGUAGE TEXTBOOKS

FOR UPPER SECONDARY SCHOOL

ขจีนุช ดาโอภา¹ และ ไพโรจน์ เต็มเตชาติพงษ์²

มหาวิทยาลัยขอนแก่น^{1,2}

Kajeenuch Daopa¹ and Phairoth Termtachatipongsa²

Khon Kaen University, Thailand^{1,2}

Corresponding Author, Email: numkajee@gmail.com

บทคัดย่อ

หนังสือเรียนเป็นสื่อการเรียนรู้สำหรับครูและนักเรียน การวิเคราะห์หนังสือเรียนจะทำให้ครูเข้าใจลักษณะของหนังสือเรียนและสามารถใช้หนังสือเรียนในการจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีคุณภาพ การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์หนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) กลุ่มเป้าหมายที่ทำการวิจัย คือ หนังสือเรียนภาษาไทยหลักภาษาและการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารและหนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทยวรรณคดีวิจักษ์ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) หนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และ 2) แบบบันทึกการวิเคราะห์หนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทย 4 ด้าน ประกอบด้วย การวิเคราะห์จุดประสงค์การเรียนรู้ (KPA) การวิเคราะห์คุณลักษณะอันพึงประสงค์ การวิเคราะห์สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน และการวิเคราะห์ทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนศตวรรษที่ 21 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ผลการวิจัยพบว่า

* ได้รับบทความ: 4 พฤษภาคม 2563; แก้ไขบทความ: 16 มิถุนายน 2563; ตอรับตีพิมพ์: 24 มิถุนายน 2563

Received: May 4, 2019; Revised: June 16, 2020; Accepted: June 24, 2020

1) ด้านจุดประสงค์การเรียนรู้พบทั้ง 3 ด้าน โดยพบด้านความรู้มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 47 ด้านทักษะกระบวนการ คิดเป็นร้อยละ 40 และด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ คิดเป็นร้อยละ 13

2) ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์พบทั้งหมด 4 ข้อ คือ พบข้อที่ 6 มุ่งมั่นในการทำงานมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 48 ข้อที่ 4 ใฝ่เรียนรู้ คิดเป็นร้อยละ 47 ข้อที่ 7 รักความเป็นไทย คิดเป็นร้อยละ 3 และข้อที่ 1 รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ คิดเป็นร้อยละ 2

3) ด้านสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน พบทั้งหมด 4 ข้อ คือ ข้อที่ 1 ความสามารถในการสื่อสาร คิดเป็นร้อยละ 54 ข้อที่ 2 ความสามารถในการคิดคิดเป็นร้อยละ 39 ข้อที่ 4 ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต คิดเป็นร้อยละ 6 และข้อที่ 3 ความสามารถในการแก้ปัญหา คิดเป็นร้อยละ 1

4) ด้านทักษะกระบวนการการเรียนรู้ของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 พบทั้ง 3 ทักษะ คือ พบด้านคุณลักษณะคนในศตวรรษที่ 21 มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 48 ลำดับต่อมา คือ ทักษะเพื่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 คิดเป็นร้อยละ 43 และลำดับสุดท้ายคือทักษะการรู้สาระเนื้อหา คิดเป็นร้อยละ 9

คำสำคัญ: หนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทย; หลักภาษาและการใช้ภาษาในการสื่อสาร;

หนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทยวรรณคดีวิจักษ์; จุดประสงค์การเรียนรู้;

สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน; คุณลักษณะอันพึงประสงค์; ทักษะการเรียนรู้ของ

ผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

Abstract

The textbook is a learning media for both teachers and students. Textbook analysis helps teachers to understand the characteristics of the book and be able to use it in learning management effectively. The objective of this research is to analyze Thai language textbooks for high school. Mixed Methods was used for this research. The target textbooks consisted of Thai Language, Language Principles and Language Usage for Communication, and Literary Appreciation textbooks in High School. The research instruments were

1) Thai language textbooks for high school 2) analytical record form of Thai language textbooks covering 4 parts consisted of learning objectives analysis (KPA), desirable characteristics analysis, analysis of learners' key competencies, and analysis of learning skills of the students in the 21st century. A statistic used for data analysis was average percentage. The results of the research were as follows: 1) learning objectives were found in all 3 domains. Cognitive domain was the most found with 47percent followed by psychomotor domain with 40 percent and affective domain with 13 percent.

2) Regarding to the desirable characteristics, 4 items were found. Item 6, dedication and commitment to work, was the most found with 48 percent followed by item 4, avidity for learning, with the percent of 47, item 7, cherishing Thai-ness, with 3 percent and item 1, love of nation, religion and king, with 2 percent respectively.

3) There were 4 learners' key competencies found. The most found was key 1, communication capacity, with 54 percent followed by key 2, thinking capacity, with 39 percent, key 4, capacity for applying life skills, with 6 percent and key 3, problem-solving capacity, with 1 percent respectively. And

4) Regarding the learning skills of the students in the 21st century, all 3 skills were found. The characteristics of people in the 21st century were the most found with 48 percent followed by skills for living in the 21st century with 43 percent, and the last one, content literacy skills with 9 percent.

Keywords: Thai textbook, Language Principles and Language Usage for Communication; Thai textbook, Literary Appreciation; Learning objectives analysis; Desirable characteristics; Competencies of learners; Learning skills of the students in the 21st century

บทนำ

ในการพัฒนาของประเทศกำลังพัฒนาส่วนใหญ่ไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมืองและการปกครอง ตลอดจนวัฒนธรรมต้องขึ้นอยู่กับการศึกษาของประชากร เป็นรากฐานสำคัญ เนื่องจากการศึกษาเป็นกระบวนการถ่ายทอดและสร้างทักษะ ความรู้ ทักษะ และความคิดที่จะช่วยให้ประชากรมีชีวิตที่ดี ระบบการศึกษาเปรียบเสมือนเครื่องมือ ในการขัดเกลาความรู้ความสามารถของคน ซึ่งเป็นทุนสำคัญในการสร้างสรรค์อนาคต ของชาติให้เติบโตขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงเป็นการขัดเกลาทางสังคม ทั้งทางด้าน จิตใจ ความคิด และบุคลิกภาพให้มีความเหมาะสมกับการเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพ จึงเห็น ได้ว่าการศึกษาคือปัจจัยสำคัญในการสร้างกลไกในการพัฒนาให้กับประเทศ ฉะนั้นระบบ การศึกษาในประเทศไทยจึงต้องเป็นระบบที่มีศักยภาพและมีประสิทธิภาพ (วรพจน์ วงศ์กิจ รุ่งเรือง และ อธิป จิตตฤกษ์, 2554)

คนเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าและสำคัญมากที่สุดของประเทศที่เป็นตัวขับเคลื่อน ระบบการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ ดังนั้นยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพ ทรัพยากรมนุษย์จึงมีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญเพื่อพัฒนาคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้ เป็นคนดี เก่งและมีคุณภาพ โดยคนไทยมีความพร้อมทั้งกาย ใจ สติปัญญา มีพัฒนาการที่ดี รอบด้านและมีสุขภาวะที่ดีในทุกช่วงวัย มีจิตสาธารณะ รับผิดชอบต่อสังคมและผู้อื่น มัธยัสถ์ อดออม โอบอ้อมอารี มีวินัย รักษาศีลธรรม และเป็นพลเมืองดีของชาติ มีหลักคิดที่ถูกต้อง มีนิสัยรักการเรียนรู้และการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต (สำนักงานคณะกรรมการ พัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2561) เน้นการพัฒนาคุณภาพคนในสังคมไทยให้มี คุณธรรม และมีความรอบรู้อย่างเท่าทัน ให้มีความพร้อมทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และศีลธรรม สามารถก้าวทันการเปลี่ยนแปลง เพื่อนำไปสู่สังคมฐานความรู้ได้อย่างมั่นคง แนวการพัฒนาคนดังกล่าวมุ่งเตรียมเด็กและเยาวชนให้มีพื้นฐานจิตใจที่ดีงาม มีจิตสาธารณะ พร้อมทั้งมีสมรรถนะ ทักษะและความรู้พื้นฐานที่จำเป็นในการดำรงชีวิต อันจะส่งผลต่อ การพัฒนาประเทศแบบยั่งยืน (สภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2549)

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สนับสนุนแนวคิดให้ ประเทศมีการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณธรรมรักความเป็นไทย มีทักษะการ คิดวิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ มีทักษะด้านเทคโนโลยี สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นและสามารถ

อยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมโลกได้อย่างสันติสุข และกำหนดให้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เป็นหลักสูตรที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ และเกิดสมรรถนะสำคัญ 5 ประการ คือ 1) ความสามารถด้านการสื่อสาร 2) ความสามารถด้านการคิด 3) ความสามารถในการแก้ปัญหา 4) ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต และ 5) ความสามารถด้านการใช้เทคโนโลยีโดยกำหนดความสามารถด้านการคิดให้ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การคิดอย่างสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณและการคิดเป็นระบบ เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้หรือสารสนเทศ เพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองและสังคมได้อย่างเหมาะสม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) ซึ่งสอดคล้องกับทักษะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ที่ผู้เรียนทุกคนจะต้องเรียนรู้ด้านทักษะกระบวนการการสร้างสรรค์และนวัตกรรม ในการจัดการเรียนการสอนจึงเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเองมากขึ้น

การจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข ครูผู้สอนต้องรู้ปัญหาและหาทางแก้ไข จากการจัดการเรียนการสอนตามสภาพจริงรายวิชาภาษาไทย โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า ครูผู้สอนออกแบบวิธีสอนให้สอดคล้องกับชีวิตจริงของนักเรียนซึ่งนอกเหนือจากหนังสือเรียน เพิ่มเติมทักษะที่จำเป็นให้กับนักเรียน ใช้สื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ เช่น แอปพลิเคชัน Kahoot, QR CODE เป็นต้น แต่จากการทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ของโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ อำเภอสว่างแดนดิน จังหวัดสกลนคร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ปีการศึกษา 2561 พบว่าให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนคิดเป็นร้อยละ 51.40 ซึ่งต่ำกว่าเกณฑ์ที่โรงเรียนกำหนดไว้คือร้อยละ 60 ผู้วิจัยจึงนำสภาพปัญหาที่พบมาวิเคราะห์ว่าควรเพิ่มเติมทักษะใดให้กับผู้เรียนนอกเหนือจากหนังสือเรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้รับทักษะที่สอดคล้องกับนโยบายทางการศึกษา หนังสือเรียนจึงเป็นสื่อที่ทำให้ผู้เรียนบรรลุผลตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้

หนังสือเรียน หลักภาษาและการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐาน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 - 6 มีเนื้อหามุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนได้รู้และพัฒนาทักษะทางภาษา กระบวนการคิดวิเคราะห์ และบูรณาการเพื่อนำไปสู่การเรียนรู้ด้วยตนเอง สามารถใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารได้สัมฤทธิ์ผล สอดคล้องกับสถานการณ์ ความเปลี่ยนแปลงและความ เป็นไปในสังคมที่เจริญก้าวหน้าในทุก ๆ ด้าน เป็นไปตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้น

พื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ส่วนหนังสือเรียน วรรณคดีวิจักษ์ มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้ศึกษา วรรณคดีที่กำหนดไว้ในประกาศกระทรวงศึกษาธิการ ลงวันที่ 8 ธันวาคม 2551 เรื่อง วรรณคดีสำหรับการจัดการเรียนการสอนภาษาไทย ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และเพื่อให้เข้าใจถึงคุณค่าของวรรณคดีด้านต่าง ๆ เช่น คุณค่าด้าน อารมณ์ คุณค่าด้านคุณธรรม คุณค่าด้านวรรณศิลป์ และคุณค่าที่สร้างสรรค์จากจินตนาการ ของกวี นอกจากนี้ยังส่งเสริมและกระตุ้นให้ผู้เรียนรู้จักใช้กระบวนการคิดวิเคราะห์อย่างมี เหตุผล นำไปสู่ความรู้ความเข้าใจ ความรู้สึกรักคิดของบรรพบุรุษ ชาบซึ่งในวรรณคดี วัฒนธรรมทางภาษา และความเป็นไทย โดยนำเสนออย่างน่าสนใจและน่าติดตาม (สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2551) เมื่อทราบถึงจุดมุ่งหมายของหนังสือเรียนแล้ว ครูผู้สอนควรวิเคราะห์หนังสือเรียน เพราะจะช่วยให้สามารถได้หนังสือเรียนที่ตรงต่อความ ต้องการในการพัฒนาคุณลักษณะของผู้เรียน

กระบวนการจัดการศึกษามีความสำคัญในการพัฒนาผู้เรียนทั้งด้านความรู้ด้าน ทักษะกระบวนการและด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ การศึกษามีบทบาทสำคัญต่อการ แก้ปัญหาสังคมและการพัฒนาประเทศ ดังนั้นการจัดการเรียนรู้ สำหรับเยาวชนจึงต้อง จัดเตรียมให้เป็นพลเมืองที่พร้อมจะอาศัยอยู่ในโลกท่ามกลางกระแสโลกาภิวัตน์ที่มีความ หลากหลาย มีการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ อย่างรวดเร็วแต่ก็มีการพึ่งพากันมากขึ้น (สิริ วรรณ ศรีพหล, 2555) ถือเป็นแรงผลักดันสำคัญที่ทำให้หลายประเทศต้องปฏิรูปการศึกษา คุณภาพของการจัดการศึกษาจึงเป็นตัวบ่งชี้สำคัญประการหนึ่ง สำหรับความพร้อมในการเข้าสู่ ศตวรรษที่ 21 และศักยภาพในการแข่งขันในเวทีโลกของแต่ละประเทศ ประเทศที่จะอยู่ รอดได้หรือคงความได้เปรียบก็คือประเทศที่มีอำนาจทางความรู้และเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ และครูต้องมีหน้าที่เป็นผู้กำหนดรายละเอียดในเรื่องของรายวิชา จำนวนชั่วโมงในการจัดการ เรียนการสอน รวมถึงการวัดและประเมินผล เพื่อให้นักเรียนได้มีด้านความรู้ ด้านทักษะ กระบวนการ และด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ มีสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน และมีทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่เปลี่ยนแปลงอย่างไม่ หยุดนิ่ง

จากที่กล่าวมาทำให้ผู้วิจัยตระหนักถึงความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะ วิเคราะห์ลักษณะหนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทยพื้นฐาน ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

โดยใช้แนวทางตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน คือ มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด ที่วิเคราะห์ได้จากจุดประสงค์การเรียนรู้ในแต่ละบทเรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน และแนวทางการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ผลการวิเคราะห์ จะช่วยเป็นแนวทางในการนำไปใช้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสมเพื่อให้สอดคล้องกับ สภาพการณ์โลกและตรงตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อวิเคราะห์หนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล มีดังต่อไปนี้

1.1 หนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทย ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งจัดทำขึ้น โดยกระทรวงศึกษาธิการ

1.2 แบบบันทึกการวิเคราะห์หนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทย 4 ด้าน ประกอบด้วย การวิเคราะห์จุดประสงค์การเรียนรู้ (KPA) การวิเคราะห์คุณลักษณะอันพึงประสงค์ การวิเคราะห์สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน และการวิเคราะห์ทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนใน ศตวรรษที่ 21

2. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากหนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทยหลักภาษาและการใช้ ภาษาเพื่อการสื่อสาร และหนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทยวรรณคดีวิจักษ์ ระดับมัธยมศึกษา ตอนปลาย จำนวน 6 เล่ม ตามเกณฑ์การวิเคราะห์หนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทย 4 ด้าน ประกอบด้วย การวิเคราะห์จุดประสงค์การเรียนรู้ (KPA) การวิเคราะห์คุณลักษณะอันพึง ประสงค์ การวิเคราะห์สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน และการวิเคราะห์ทักษะการเรียนรู้ของ ผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 โดยเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการ พรรณาเชิงวิเคราะห์ ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 การเก็บรวบรวมข้อมูลในแต่ละช่วงเวลา

วัตถุประสงค์ของการวิจัย	ช่วงเวลาเก็บข้อมูล	เครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล	วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล
เพื่อวิเคราะห์หนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย	ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562	แบบบันทึกการวิเคราะห์หนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทย	บันทึกข้อมูลลงในแบบบันทึกการวิเคราะห์หนังสือเรียนภาษาไทย	การพรรณนาเชิงวิเคราะห์

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยตามขั้นตอน และมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

3.1 ผู้วิจัยทำการศึกษาหนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทย ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ด้วยตนเองตามเกณฑ์การวิเคราะห์ลักษณะหนังสือเรียนภาษาไทย 4 ด้าน ประกอบด้วย การวิเคราะห์ จุดประสงค์การเรียนรู้ (KPA) การวิเคราะห์คุณลักษณะอันพึงประสงค์ การวิเคราะห์สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน และการวิเคราะห์ทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

3.2 ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์และตีความจากหนังสือเรียนภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

3.3 ผู้วิจัยตรวจสอบข้อมูลและยืนยันการวิเคราะห์ข้อมูล โดยนำเสนอผลการวิจัยด้วยการพรรณนาเชิงวิเคราะห์

ผลการวิจัย

1. จุดประสงค์การเรียนรู้ ในหนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทย

การวิเคราะห์จุดประสงค์การเรียนรู้ (KPA) ในหนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทย หลักภาษาและการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร และหนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทยวรรณคดี

วิจัย ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ตามเกณฑ์การวิเคราะห์ จุดประสงค์การเรียนรู้ (KPA) ที่ใช้แนวคิดอนุกรมวิธานของ Benjamin S. Bloom (1956) และที่ปรับปรุงโดย Lorin Anderson และ Krathwohl (2001) ปรากฏผลการวิจัยที่เป็นลักษณะองค์รวมของหนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทยทั้ง 3 ระดับ ระดับละ 2 เล่ม รวมจำนวน 6 เล่ม มีลักษณะร่วมกันในด้านของเนื้อหา จุดประสงค์การเรียนรู้ ที่เน้นด้านความรู้มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 47 รองลงมาคือด้านทักษะกระบวนการ คิดเป็นร้อยละ 40 และด้านสุดท้ายคือด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ คิดเป็นร้อยละ 13

2. คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ในหนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทย

การวิเคราะห์คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ในหนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทย หลักภาษาและการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร มีความคล้ายคลึงกับเกณฑ์การวิเคราะห์ จุดประสงค์การเรียนรู้ของผู้เรียนด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ แต่ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์จะวิเคราะห์ตามแนวคิดอนุกรมวิธานของ Benjamin S. Bloom (1956) และที่ปรับปรุงโดย Lorin Anderson และ Krathwohl (2001) ส่วนคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน 8 ประการ จะวิเคราะห์ตามเกณฑ์ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ทั้ง 2 ด้านนี้ไม่ใช่สิ่งเดียวกันเพราะมีพฤติกรรมย่อยและตัวชี้วัดที่แตกต่างกัน จากผลการวิเคราะห์คุณลักษณะอันพึงประสงค์ในหนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทย หลักภาษาและการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารและหนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทยวรรณคดีวิจักษ์ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ทั้งหมด 6 เล่ม มีผลการวิเคราะห์ซึ่งเรียงลำดับได้ดังนี้ พบข้อที่ 6 มุ่งมั่นในการทำงาน มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 48 พบข้อที่ 4 ใฝ่เรียนรู้ คิดเป็นร้อยละ 47 พบข้อที่ 7 รักความเป็นไทย คิดเป็นร้อยละ 3 และพบข้อที่ 1 รักษาดี ศาสน์ กษัตริย์ คิดเป็นร้อยละ 2

3. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน ในหนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทย

การวิเคราะห์สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน ในหนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทย หลักภาษาและการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร และหนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทยวรรณคดีวิจักษ์ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ตามเกณฑ์การวิเคราะห์สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน พบว่าหนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทยหลักภาษาและการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารและหนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทยวรรณคดีวิจักษ์ มีผลการวิเคราะห์ซึ่งเรียงลำดับได้ ดังนี้ พบข้อที่ 1 ความสามารถในการสื่อสาร มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 54 พบข้อที่ 2 ความสามารถในการคิด

คิดเป็นร้อยละ 39 พบข้อที่ 4 ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต คิดเป็นร้อยละ 6 และพบข้อที่ 3 ความสามารถในการแก้ปัญหา คิดเป็นร้อยละ 1

4. ทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ที่พบในหนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทย

การวิเคราะห์ทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ในหนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทยหลักภาษาและการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร และหนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทยวรรณคดีวิจักษ์ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ตามเกณฑ์การวิเคราะห์ทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 มีผลการวิเคราะห์ซึ่งเรียงลำดับได้ดังนี้ พบด้านคุณลักษณะคนในศตวรรษที่ 21 มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 43 ลำดับต่อมาคือ ทักษะเพื่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 คิดเป็นร้อยละ 48 และลำดับสุดท้ายคือทักษะการรู้สาระเนื้อหา คิดเป็นร้อยละ 9

อภิปรายผลการวิจัย

1. จุดประสงค์การเรียนรู้ ในหนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทย

การวิเคราะห์จุดประสงค์การเรียนรู้ ในหนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทย หนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทยหลักภาษาและการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร และหนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทยวรรณคดีวิจักษ์ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่า มีเนื้อหาบทเรียนและคำสั่งกิจกรรมท้ายบทเรียน ด้านจุดประสงค์การเรียนรู้ทั้ง 3 ด้าน โดยพบด้านความรู้มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 47 ซึ่งเน้นในขั้นการวิเคราะห์ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถคิดอย่างลึกซึ้ง คิดแยกแยะและหาความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ ได้ ลำดับรองลงมา คือด้านทักษะกระบวนการ คิดเป็นร้อยละ 40 และลำดับสุดท้ายคือด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ คิดเป็นร้อยละ 13 ผู้วิจัยคิดว่า ด้านความรู้นั้นมีจำนวนข้อความที่พบใกล้เคียงกับด้านทักษะกระบวนการ เป็นเพราะคำที่บ่งบอกพฤติกรรมการเรียนรู้ด้านความรู้กับด้านทักษะกระบวนการ มักมาในข้อความเดียวกัน เช่น “นักเรียนเขียนเรียงความเกี่ยวกับโลกสาธารณะได้” นักเรียนสามารถเขียนได้บ่งบอกจุดประสงค์การเรียนรู้ด้านทักษะกระบวนการ และยังบ่งบอกจุดประสงค์ด้านความรู้ได้อีกด้วย คือ นักเรียนจะต้องมีความรู้ในขั้นเข้าใจถึงจะเขียนเรียงความได้ ส่วนด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ มีจำนวนน้อยที่สุด เพราะสิ่งที่นักเรียนได้รับในด้านนี้

มักสอดแทรกอยู่ในกระบวนการจัดการเรียนการสอนของครูซึ่งครูสามารถสอดแทรกได้ตลอดเวลา แต่อาจไม่ปรากฏเป็นคำที่บ่งบอกพฤติกรรมการเรียนรู้ได้ชัดเจน ซึ่งแตกต่างจากด้านความรู้และทักษะที่มีคำบ่งบอกพฤติกรรมที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียนอย่างสังเกตได้ง่าย ดังนั้นในการจัดการเรียนการสอน ครูผู้สอนควรวางแผน กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ ต้องการให้เกิดขึ้นแก่ผู้เรียนให้ครบทุกด้าน เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุตามจุดมุ่งหมายตามที่หลักสูตรกำหนดไว้ สอดคล้องกับ กิตติพงษ์ วงศ์ทิพย์ (2561) กล่าวว่า การวิเคราะห์หนังสือเรียนเริ่มดำเนินการจากการศึกษาเอกสาร ตำรา และหนังสือที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตประชาธิปไตย เพื่อนำมากำหนดเป็นเกณฑ์ในการวิเคราะห์จากนั้นจึงวิเคราะห์หนังสือเรียน แล้วบันทึกลงในแบบบันทึก จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์โดยใช้การหาความถี่และค่าร้อยละ

2. คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ในหนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทย

การวิเคราะห์คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ในหนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทย หลักภาษาและการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร และหนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทยวรรณคดีวิจักษ์ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่ามีเนื้อหาบทเรียนและคำสั่งกิจกรรมท้ายบทเรียน ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ทั้งหมด 4 ข้อ โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อยได้ดังนี้ ลำดับแรก ข้อที่ 6 มุ่งมั่นในการทำงาน คิดเป็นร้อยละ 48 ลำดับที่สอง ข้อที่ 4 ใฝ่เรียนรู้ คิดเป็นร้อยละ 47 ลำดับที่สาม ข้อที่ 7 รักความเป็นไทย คิดเป็นร้อยละ 3 และลำดับสุดท้ายข้อที่ 1 รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ คิดเป็นร้อยละ 2 ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่า สาเหตุที่คุณลักษณะมุ่งมั่นในการทำงานและใฝ่เรียนรู้พบในจำนวนใกล้เคียงกัน เพราะมีตัวชี้วัดที่คล้ายคลึงกัน การวิเคราะห์คุณลักษณะอันพึงประสงค์ในหนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทยหลักภาษาและการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร และหนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทยวรรณคดีวิจักษ์ มีผลการวิเคราะห์ที่เหมือนกันคือ พบคุณลักษณะอันพึงประสงค์มากที่สุดในข้อที่ 4 ใฝ่เรียนรู้ และ ข้อที่ 6 มุ่งมั่นในการทำงาน มีผลการวิเคราะห์ที่แตกต่างกัน คือ หนังสือเรียนวรรณคดีวิจักษ์พบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่เพิ่มจากหนังสือหลักภาษาและการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร 2 ข้อ คือ ข้อที่ 1 รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ และ ข้อที่ 7 รักความเป็นไทย นอกจากนี้การวิเคราะห์คุณลักษณะอันพึงประสงค์ในหนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทย หลักภาษาและการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร มีความคล้ายคลึงกับเกณฑ์การวิเคราะห์จุดประสงค์การเรียนรู้ของผู้เรียนด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ แต่ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์จะวิเคราะห์ตามแนวคิดอนุกรมวิธานของ Benjamin S. Bloom (1956) และที่ปรับปรุงโดย Lorin Anderson และ

Krathwohl (2001) ส่วนคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน 8 ประการ จะวิเคราะห์ตามเกณฑ์ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 ทั้ง 2 ด้านนี้ไม่ใช่สิ่งเดียวกันเพราะมีพฤติกรรมย่อยและตัวชี้วัดที่แตกต่างกัน ตัวอย่างเช่น เมื่อนักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ข้อที่ 5 อยู่อย่างพอเพียง นักเรียนจะมีพฤติกรรมบ่งชี้ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในชั้นใดก็ได้ หากมีชั้นที่ 1 การรับรู้ นักเรียนจะแค่รับรู้และเข้าใจความหมายของคำว่าพอเพียง หากมีชั้นที่ 2 การตอบสนอง นักเรียนจะเข้าร่วมกิจกรรมที่จัดเกี่ยวกับความพอเพียง ซึ่งจะเป็นการแสดงออกในรูปของความเต็มใจหรือการยินยอม เป็นต้น ในการจัดการเรียนการสอน ครูผู้สอนควรเพิ่มเติมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ให้เหมาะสมกับเนื้อหา หากสามารถสอดแทรกคุณลักษณะใดเพิ่มเติมได้ ก็ควรสอดแทรกเพื่อให้เด็กมีลักษณะที่สังคมต้องการตามที่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด สอดคล้องกับ ปราโมทย์ สกลรัก ความสุข (2561) กล่าวว่า การศึกษาบทอ่านในหนังสือเรียนภาษาไทยกับการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน มีการนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนผ่านสถานการณ์หรือบทบาทของตัวละครในบทอ่าน ต่าง ๆ ได้แก่ รักษาติ ศาสน์ กษัตริย์ ชื่อสัตย์สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทย มีจิตสาธารณะ ซึ่งสอดคล้องกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่กระทรวงศึกษาธิการต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน จึงนับได้ว่าบทอ่านในหนังสือเรียนภาษาไทยมีบทบาทสำคัญในฐานะเป็นสื่อการสอน และพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม แก่ผู้เรียนนอกเหนือจากการให้ความรู้เกี่ยวกับหลักและการใช้ภาษาไทย โดยผู้สอนสามารถนำตัวละครหรือเหตุการณ์เรื่องราวในบทอ่านมาเป็นตัวแบบด้านการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ให้แก่ผู้เรียนได้เป็นอย่างดี

3. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน ในหนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทย

การวิเคราะห์สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน ในหนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทย หลักภาษาและการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร และหนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทยวรรณคดีวิจักษ์ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่ามีเนื้อหาบทเรียนและคำสั่งกิจกรรมท้ายบทเรียนด้านสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนทั้งหมด 4 ข้อ โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อยได้ดังนี้ ลำดับแรก ข้อที่ 1 ความสามารถในการสื่อสาร คิดเป็นร้อยละ 54 ลำดับที่สอง ข้อที่ 2 ความสามารถในการคิด คิดเป็นร้อยละ 39 ลำดับที่สาม ข้อที่ 4 ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต คิดเป็นร้อยละ 6 และลำดับสุดท้ายคือ ข้อที่ 3 ความสามารถในการแก้ปัญหา คิดเป็น

ร้อยละ 1 ผู้วิจัยมีความเห็นว่าหนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทยทั้ง 6 เล่ม มีผลการวิเคราะห์ไปในทางเดียวกัน คือ มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถในการสื่อสาร ที่มีทั้งการสื่อสารภาษาพูด การสื่อสารภาษาเขียน การทำกิจกรรมกิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ ทั้งเดี่ยวและกลุ่ม รองลงมามุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความสามารถในการคิด ผู้เรียนสามารถคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ คิดอย่างมีวิจารณ์ญาณซึ่งสอดคล้องกับความสามารถด้านความรู้ ในขั้นการวิเคราะห์ ลำดับต่อมามุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองได้ตามวัย สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น และนำความรู้ที่ได้ไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน สำหรับความสามารถในการแก้ปัญหา และความสามารถในการใช้เทคโนโลยีพบน้อยมาก และในบางเล่มไม่พบในข้อนี้เลย ดังนั้นในการจัดการเรียนการสอน ครูผู้สอนควรสอดแทรกสมรรถนะให้เหมาะสมเพื่อให้นักเรียนมีความสามารถในการทำงานและประกอบอาชีพสืบไป สอดคล้องกับ David Mc Clelland (1973) ได้ทำการศึกษาวิจัยบุคลากรที่ทำงาน ในตำแหน่งเดียวกันจึงมีผลงานที่แตกต่างกัน ผลการศึกษาทำให้สรุปได้ว่า บุคลากรที่มีผลการปฏิบัติงานดีจะมีสิ่งหนึ่งที่เรียกว่า สมรรถนะ (Competency)

4. ทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ในหนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทย

การวิเคราะห์ทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ในหนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทยหลักภาษาและการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร และหนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทยวรรณคดีวิจิตร ระเบียบมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่ามีเนื้อหาบทเรียนและคำสั่งกิจกรรมท้ายบทเรียน ด้านทักษะกระบวนการการเรียนรู้ของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ครบทั้ง 3 ทักษะ ด้านคุณลักษณะคนในศตวรรษที่ 21 พบมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 43 ลำดับต่อมาคือ ทักษะเพื่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 คิดเป็นร้อยละ 48 และลำดับสุดท้ายคือทักษะการรู้สาระเนื้อหา คิดเป็นร้อยละ 9 ผู้วิจัยคิดว่า หนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทยทั้ง 6 เล่ม มีผลการวิเคราะห์ที่เป็นไปในทิศทางเดียวกันทั้ง 6 เล่ม ผู้วิจัยแบ่งเป็น 3 ทักษะ โดยเรียงลำดับตามเกณฑ์การวิเคราะห์ คือ ทักษะที่ 1 ทักษะการรู้สาระเนื้อหา มุ่งเน้นให้นักเรียนมีทักษะย่อย 3 ข้อ คือ ทักษะการอ่าน ทักษะการเขียน และ มีความรู้เกี่ยวกับโลก ซึ่งทั้ง 3 ทักษะนี้มีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะการอ่านเป็นทักษะทางภาษาที่สามารถนำผู้เรียนให้มีความรู้ ทักษะการเขียนเป็นทักษะที่สามารถถ่ายทอดความรู้ ความคิดจากผู้เขียนไปยังผู้อ่านได้ ทั้ง 2 ทักษะนี้ยังสอดคล้องกับสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน ข้อที่ 1 ความสามารถในการสื่อสาร

เพราะการอ่านและการเขียนเป็นความสามารถในการรับ-ส่ง สาร รวมทั้งส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจในสิ่งที่อยู่รอบตัว เข้าใจวัฒนธรรม ประเพณี เพื่อให้ดำรงชีวิต อยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างมีความสุข ทักษะที่ 2 ทักษะเพื่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมี 3 ทักษะย่อยคือ ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหา ทักษะการสื่อสารร่วมมือ และทักษะสังคมข้ามวัฒนธรรม ทั้ง 3 ทักษะนี้มีความสำคัญ คือ ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหา สอดคล้องกับด้านความรู้ในขั้นการวิเคราะห์ และสอดคล้องกับสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน ข้อที่ 2 ความสามารถในการคิด ที่เน้นให้ผู้เรียนสามารถคิดแยกแยะ คิดอย่างเป็นระบบและสามารถพิจารณาสิ่งต่าง ๆ ได้อย่างรอบคอบ สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ ทักษะสุดท้าย คือ คุณลักษณะคนในศตวรรษที่ 21 มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีทักษะการชี้นำตนเองมากที่สุด เน้นการเรียนรู้ด้วยตนเองถึงจะเกิดองค์ความรู้ที่ติดอยู่กับตัวไปได้นาน ข้อความที่ให้นักเรียนทำกิจกรรมได้ด้วยตนเองมักมีครูและเพื่อนร่วมชั้นเป็นผู้ตรวจสอบความเข้าใจ และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเพื่อให้นักเรียนเห็นมุมมองที่แตกต่างอย่างสร้างสรรค์ สอดคล้องกับ ไพฑูรย์ สินลารัตน์ (2557) ได้กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21 จะต้องปลูกฝังวัฒนธรรมการสร้างในตัวเองไทย คือ รู้จักการวิเคราะห์ มีความคิดสร้างสรรค์ มีความมั่นใจในตนเอง แสวงหาความรู้ รู้เท่าทันสารสนเทศในการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง คิดสร้างสรรค์ เรียนรู้การเป็นผู้ประกอบการและผู้ผลิต มุ่งความเป็นเลิศ อดทนทำงานหนัก ทำงานได้เป็นทีม รับผิดชอบต่อส่วนรวม คำนึงถึงสังคม มีคุณธรรม ยึดมั่นในสันติธรรม และความเป็นไทย

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 การวิเคราะห์หนังสือเรียนก่อนจัดการเรียนการสอน มีประโยชน์และมีความจำเป็นมาก เพราะจะทำให้ครูเข้าใจในหนังสือซึ่งเป็นสื่อการเรียนรู้ที่ครูใช้ เพื่อวางแผนและออกแบบการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนได้อย่างมีคุณภาพ

1.2 หนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทยหลักภาษาและการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร และหนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทยวรรณคดีวิจักษ์ มุ่งเน้นในเนื้อหาการใช้ภาษาเป็นหลัก เพื่อให้

บรรลุตามเป้าหมายของหลักสูตร ครูจึงควรปรับเปลี่ยนและออกแบบกิจกรรมและเพิ่มเติมเนื้อหาในด้านอื่น ๆ ให้เหมาะสมและสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

เนื่องจากการวิจัยในครั้งนี้ เป็นการวิจัยเพื่อวิเคราะห์หนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งมีเกณฑ์การวิเคราะห์จำนวน 4 ด้าน เพื่อให้ครูสามารถทราบถึงจุดเน้นในหนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทย ดังนั้นจึงควรออกแบบเกณฑ์ในประเด็นที่แตกต่าง หรือเปรียบเทียบกับหนังสือเล่มอื่น เพื่อจะได้ใช้ประโยชน์จากหนังสือเรียนได้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

องค์ความรู้ใหม่

การวิเคราะห์หนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ได้พบองค์ความรู้ใหม่ที่ใช้พัฒนาผู้เรียนให้บรรลุวัตถุประสงค์หลักสูตร คือ ในหนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทย จะเน้นให้ผู้เรียนสามารถชี้นำตนเองได้ซึ่งอยู่ในด้านทักษะกระบวนการการเรียนรู้ของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 แต่ยังไม่เน้นในเรื่องการใช้เทคโนโลยีอันเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของผู้เรียนมากที่สุด ครูควรจัดการเรียนการสอนที่เพิ่มเติมจากหนังสือเรียนคือนำเทคโนโลยีที่นักเรียนชอบใช้มาเป็นส่วนหนึ่งในการจัดการเรียนการสอน จะทำให้ผู้เรียนสนุกกับการเรียนมากขึ้น ส่วนในด้านจุดประสงค์การเรียนรู้ ด้านสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน และด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ครูผู้สอนควรเพิ่มเติมกิจกรรมการเรียนรู้ให้นักเรียนมีทักษะ ความสามารถ และตัวชี้วัดให้ครบทุกข้อ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดกับตัวผู้เรียน

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- กิตติพงษ์ วงศ์ทิพย์. (2561). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีวัจนปฏิบัติศาสตร์ เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านตีความของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.

- ปราโมทย์ สกุลรักความสุข. (2561). บทอาศิรวาทพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ในฐานะบันทึกประวัติศาสตร์. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาศิลปวัฒนธรรม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ไพฑูรย์ สีนลารัตน์. (2557). ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ต้องก้าวให้พ้นกับดักของตะวันตก กรุงเทพฯ: วิทยาลัยครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- วรพจน์ วงศ์กิจรุ่งเรือง และ อธิป จิตตฤกษ์. (2554). ทักษะแห่งอนาคตใหม่ : การศึกษาเพื่อศตวรรษที่ 21 แปลจาก 21st Century Skills: Rethinking How Students Learn. สืบค้นเมื่อ 10 มิถุนายน 2562, จาก <http://openworlds.in.th/books/21st-century-skills/>.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2551). แนวดำเนินงานของคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ: ครุสภา.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. (2549). หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 หลักภาษาและการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ สกสค.ลาดพร้าว.
- _____. (2549). หนังสือเรียนรายวิชา พื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 หลักภาษาและการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ สกสค.ลาดพร้าว.
- _____. (2549). หนังสือเรียนรายวิชา พื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 หลักภาษาและการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ สกสค.ลาดพร้าว.
- _____. (2549). หนังสือเรียนรายวิชา พื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 วรรณคดี วิจัย กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ สกสค.ลาดพร้าว.
- _____. (2549). หนังสือเรียนรายวิชา พื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 วรรณคดี วิจัย กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ สกสค.ลาดพร้าว.
- _____. (2549). หนังสือเรียนรายวิชา พื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 วรรณคดี วิจัย กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ สกสค.ลาดพร้าว.

สิริวรรณ ศรีพหล. (2555). รายงานการวิจัย เรื่อง การพัฒนาชุดฝึกอบรมทางไกลสำหรับ
ครูสังคมศึกษาเรื่องการจัดการเรียนการสอนการพัฒนาชุดฝึกอบรมทางไกลสำหรับ
สถานศึกษา เรื่อง การจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมให้กับ
ผู้เรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง. งบประมาณแผ่นดิน ประจำปี 2553
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

Anderson, L and Krathwohl, D.R. (2001). A Taxonomy for Learning, Teaching,
and Assessing: A Revision of Bloom's Taxonomy of Educational
Objectives. New York: Longman.

Bloom, B.S. (1956). Taxonomy of Educational Objectives, the classification of
educational goals – Handbook I: Cognitive Domain. New York: McKay.